



U bent hier: Home > Wat doet de Raad? > Afstand, Screening, Adoptie en Afstammingsvragen (ASAA) > Vondelingen

Vondelingen

In Nederland wordt heel af en toe (gemiddeld één keer per jaar) een jong kind levend en hulpeloos achtergelaten. Meestal gaat het om een erg jong kind, dat nog volledig afhankelijk is van de zorg van anderen.

- [Achtergronden \(#paragraph2\)](#)
- [Hulp aan het kind \(#paragraph3\)](#)
- [Zoeken naar ouders \(#paragraph4\)](#)
- [Aangifte en naamgeving \(#paragraph5\)](#)
- [Voorlopige voogdij \(#paragraph6\)](#)
- [Opvang \(#paragraph7\)](#)
- [Definitieve gezagsvoorziening \(#paragraph8\)](#)
- [Hulpverlening aan de ouders \(#paragraph9\)](#)
- [Adoptie of pleegzorg \(#paragraph10\)](#)
- [Zelf opvoeden met vrijwillige hulp \(#paragraph11\)](#)
- [Media-aandacht \(#paragraph12\)](#)
- [Geen vondelingenluiken of vondelingenkamers \(#paragraph13\)](#)

Een kind dat hulpeloos wordt achtergelaten kan daar ernstige schade door oplopen. Het kind kan zelfs overlijden als het niet tijdig wordt opgemerkt. Politie en justitie starten altijd direct een onderzoek om te weten wie het kind te vondeling heeft gelegd, maar ook om de identiteit van de ouders te achterhalen. Een kind heeft namelijk het recht om door zijn eigen ouders te worden verzorgd en opgevoed en - wanneer dat niet mogelijk is - in ieder geval te weten wie zijn ouders zijn. De politie zet haar opsporingbevoegdheid dus in om de rechten van kinderen te waarborgen.

Achtergronden

Wat de beweegredenen van ouders of derden ook zijn om een kind te vondeling te leggen, er is in hun beleving altijd sprake van ernstige problemen. Ze zien geen uitweg en handelen vaak in paniek of in een roes. Er zijn verschillende redenen bekend waarom ouders een kind als vondeling achterlaten.

- Strikte normen rond seksualiteit. Vaak gaat het dan om opvattingen van de familie en de omgeving over seks voor het huwelijk, verlies van maagdelijkheid, ongehuwd zwanger zijn, buitenechtelijke relaties of zwanger zijn van een gehuwde man;
- Ernstige gebeurtenissen zoals verkrachting of incest;
- Angst voor de eigen partner, wanneer die niet de verwekker is;
- Angst door (levens)bedreiging;
- Angst voor het verliezen van werk;
- Angst voor uitzetting of illegaliteit.

Hulp aan het kind

Wie een kind in hulpeloze toestand aantreft, moet snel en adequaat handelen. De gezondheid van het kind komt op

de eerste plaats. Dat betekent dat de vondeling meteen naar een ziekenhuis of huisarts gebracht moet worden. Direct daarna worden organisaties als de politie en de Raad voor de Kinderbescherming ingeschakeld.

Zoeken naar ouders

De zoektocht naar degene die het kind te vondeling heeft gelegd en de ouders van het kind start direct na de melding van de vondeling. Ziekenhuizen en huisartsen zijn verplicht de politie op de hoogte stellen als zij te maken krijgen met een vondeling. De politie start een zoektocht naar de ouders, hulpverleningsinstellingen bekijken of en hoe zij ouders en kind kunnen bijstaan.

Aangifte en naamgeving

Er moeten verschillende stappen worden gezet om ervoor te zorgen dat de vondeling beschermd en verzorgd kan worden

1. Aangifte van de geboorte

Bij een pasgeboren kind licht de politie het Openbaar Ministerie in, waarna de officier van justitie de burgemeester inschakelt. De burgemeester meldt de vondeling aan bij de afdeling Burgerzaken van de gemeente en zorgt voor de geboorteakte.

2. Naamgeving

In de wet staat dat de ambtenaar van de burgerlijke stand de vondeling een naam geeft. De definitieve voor- en achternaam worden vervolgens vastgesteld bij Koninklijk Besluit. Wijziging van deze naam is mogelijk, bijvoorbeeld als de ouders gevonden worden of bij eventuele adoptie van het kind.

Voorlopige voogdij

Zolang de ouders onbekend zijn, heeft niemand het gezag over het kind. Dit kan een ziekenhuis ernstig beperken bij de behandeling van het kind. Het is daarom van groot belang dat het gezag over het kind snel wordt geregeld. Daarvoor wordt de Raad ingeschakeld. De Raad vraagt zo snel mogelijk een voorlopige voogdijmaatregel aan de rechter. De rechter neemt een voorlopig besluit over het gezag. Deze voorlopige maatregel maakt het mogelijk dat een voogdij-instelling als voogd wordt benoemd. Deze instelling krijgt vervolgens het gezag en neemt alle verdere beslissingen over de vondeling.

Opvang

De voogd zorgt ervoor dat het kind geplaatst wordt in een pleeggezin. De voogd werkt daarbij samen met een Voorziening voor Pleegzorg. Alleen in het geval dat een kind specifieke medische zorg nodig heeft wordt het kind in een ziekenhuis verzorgd. In het pleeggezin krijgt het kind verzorging en aandacht tot de ouders zich melden of worden opgespoord. In dat geval kan de ouder contact hebben met het kind om te beslissen of de ouder toch zelf voor het kind wil gaan zorgen. Worden de ouders niet gevonden, dan doet de rechter na verloop van tijd een uitspraak over de definitieve gezagsvoorziening.

Definitieve gezagsvoorziening

In de periode van voorlopige voogdij start de Raad een onderzoek om de rechter te adviseren over het definitieve gezag. Er vindt overleg plaats tussen de Raad, de voogdij-instelling en, wanneer de ouders bekend zijn, Fiom of Siriz. Fiom en Siriz zijn hulpinstellingen die vrouwen begeleiden die onbedoeld of ongewenst zwanger zijn. Daarbij wordt altijd besproken in hoeverre de ouders alsnog bij de opvoeding van hun kind kunnen worden betrokken. Ongeveer drie maanden nadat de vondeling is aangetroffen, neemt de rechter een besluit over het gezag over de vondeling.

Hulpverlening aan de ouders

Als ouders een kind te vondeling leggen, gaat dat vaak gepaard met grote emotionele, sociale en psychische problemen. Zij moeten daarom zo snel mogelijk gevonden worden, zodat hulpverlening op gang kan komen. Om de hulp goed voor te bereiden, leggen de politie en de officier van justitie vroegtijdig contact met Fiom of Siriz. Vrouwen die tijdens de zwangerschap of direct na de bevalling hulp zoeken, kunnen zich rechtstreeks bij Fiom of Siriz melden. Beide organisaties geven ook in het geheim hulpverlening. Dan weet niemand behalve de hulpverleners dat een vrouw zwanger is of ongepland een kind heeft gekregen.

De hulpverlening aan de ouders is met name gericht op hun sociale en psychische problemen. Ook het (in het geheim) verkennen van de mogelijkheid van betrokkenheid bij de zorg voor het kind of een mogelijke hereniging of bezoekenregeling horen bij de begeleiding. Wat in de periode van de zwangerschap niet mogelijk leek, kan nu wellicht met hulp worden gerealiseerd. Met de ouders wordt besproken wat de motieven waren om het kind achter te laten. Daarna wordt bekeken of de ouders het kind zelf willen opvoeden, het afstaan ter adoptie of dat een pleeggezin een betere oplossing is. Fiom en Siriz begeleiden ouders bij deze keuze.

Meer informatie

- [Stichting Ambulante Fiom \(http://www.fiom.nl/afstand_en_adoptie/02b65a60/1/vondelingenluikje.aspx\)](http://www.fiom.nl/afstand_en_adoptie/02b65a60/1/vondelingenluikje.aspx)
- [Stichting Siriz, specialist bij onbedoelde zwangerschap \(www.siriz.nl\)](http://www.siriz.nl)

Adoptie of pleegzorg

Ouders die geen mogelijkheid zien om hun kind op te voeden, kunnen afstand doen van hun kind. Het kind kan dan door anderen geadopteerd worden. Willen ouders geen afstand doen, dan kan het kind in een pleeggezin worden geplaatst.

Zelf opvoeden met vrijwillige hulp

Fiom en Siriz bieden hulp bij het zoeken van onderdak voor moeder en kind. Er zijn verschillende opvanghuizen waar moeder en kind samen kunnen wonen. Ook bieden Fiom en Siriz ondersteuning bij het zelfstandig opvoeden van het kind.

Media-aandacht

Nederland heeft niet vaak met een vondeling te maken. Als het gebeurt, trekt dat veel aandacht. Sommige media stellen alles in het werk om zo veel mogelijk over de vondeling en de ouders te weten te komen. Deze aandacht en nieuwsgierigheid kunnen schadelijk zijn voor de ouders en het kind.

Iedereen die beroepsmatig met de vondeling te maken krijgt, respecteert daarom de privacy van kind en ouders en garandeert strikte geheimhouding. Dat voorkomt onnodige onrust rond het kind en de ouders. Zo wordt het risico beperkt dat het kind, de ouders en eventuele pleeg- of adoptiefouders steeds opnieuw geconfronteerd worden met de voorgeschiedenis van het kind. De betrokken instanties verstrekken daarom geen informatie over de vondeling aan de media. Over het algemeen begrijpen de media dit beleid en respecteren ze het.

Geen vondelingenluiken of vondelingenkamers

De Raad voor de Kinderbescherming is geen voorstander van een vondelingenkamer of vondelingenluik waar kinderen anoniem achtergelaten kunnen worden. Er is een betere manier om het te vondeling leggen en babydoding tegen te gaan. Nederland zet sterk in op het bespreekbaar maken van een ongewenste

zwangerschap en het bieden van hulp. Een werkwijze die recht doet aan de rechten van kinderen. Een vondelingenkamer of vondelingenluik suggereert ten onrechte dat het zonder identiteit achterlaten van een kind een acceptabele oplossing is voor een ongewenste zwangerschap. Daarmee wordt voorbij gegaan aan belangrijke rechten van kinderen, zoals het recht om op te groeien bij de eigen ouders of familie en – als dat niet mogelijk is – in ieder geval hun afkomst te kennen. Die rechten zijn vastgelegd in het Internationale Verdrag inzake de Rechten van het Kind (IVRK) dat door Nederland in 1995 is geratificeerd. Alle rechten die in dit verdrag genoemd worden zijn even belangrijk voor kinderen. Het ene recht is dus niet belangrijker dan het andere recht. Om die reden is ook het VN kinderrechtencomité en de kinderombudsman tegen vondelingenkamers of andere plaatsen waar iemand een kind anoniem kan achter laten.

Uit onderzoek blijkt dat het beste moment om babydoding en te vondeling leggen tegen te gaan is tijdens de ongewenste zwangerschap en niet pas na de bevalling. Om die reden werkt de Raad intensief samen met o.a. Fiom (www.fiom.nl), Siriz (www.siriz.nl), Rutgers WPF (www.rutgerswfp.nl/) en de Centra voor Jeugd en Gezin van de gemeenten om zo veel mogelijk mensen duidelijk te maken dat hulp bij een ongewenste zwangerschap mogelijk is. Waar nodig wordt die hulp in het geheim geboden en afhankelijk van de wensen van de vrouw met veel of juist weinig contact met een hulpverlener. Op die manier kan voorkomen worden dat een vrouw op een voor haar onverwacht moment en zonder begeleiding bevult. Onverwacht bevallen kan leiden tot paniek of 'buiten zich zelf raken' waardoor een vrouw haar kind geen zorg geeft waardoor het kind kan overlijden. Wanneer er contact is met een hulpverlener kan gezorgd worden dat de vrouw niet onverwacht en alleen bevult. Bevallen met geheimhouding is in Nederland mogelijk. Voor de omgeving wordt dan niet duidelijk dat een vrouw een kind heeft gekregen en haar kind heeft afgestaan voor adoptie. Voor het kind zijn op termijn dan wel de gegevens over de moeder beschikbaar. Wil een kind na lange tijd contact met de ouder dan wordt door een hulpverlener altijd bekeken of het contact zoeken wel veilig is.

Het contact van een hulpverlener met de vrouw voor en na de geboorte heeft bovendien het grote voordeel dat op die manier verkend kan worden of de ouder(s) of familie met geboden hulp toch zelf voor zijn of haar kind kan zorgen. Het opgevoed worden door je eigen ouders is een kinderrecht. Kan dat niet dan is pleegzorg of adoptie een mogelijkheid.

Een vondelingenkamer is een middel dat pas ingezet wordt nadat een vrouw (onverwacht) bevallen is. Het is niet aannemelijk dat vrouwen waarbij het risico dreigt dat zij hun kind doden of op een risicovolle plek achterlaten van de vondelingen kamer gebruik maken. Dat zijn immers vrouwen die in paniek zijn of 'buiten zich zelf raken'. Om gebruik te kunnen maken van een vondelingenkamer moet de net bevallen vrouw immers logisch kunnen denken en handelen om naar zo'n kamer toe te gaan.

Voor een vondelingenkamer moet reclame gemaakt worden. Dit kan allereerst ongewenst zwangere vrouwen het idee geven dat anoniem afstand doen een oplossing is voor de ongewenste zwangerschap waardoor het de drempel verhoogt om hulp te zoeken met het risico op bevalling zonder begeleiding. Daarnaast bestaat het risico dat een vondelingenkamer misbruikt wordt door anderen dan de moeder om zich van een in hun ogen ongewenst kind te ontdoen.